

Redactioneel

Hoe de rechtspsychologie vastliep op de treurige zandbanken van haar onvolwassenheid

13

De 27ste februari 2023 zal een zwarte dag zijn geweest voor basisschoolleraar Van D. en diens raadsman. Op die dag deed het Hof Den Haag uitspraak in, wat ik kortheidshalve zal noemen, de ontuchtzaak tegen Van D.¹ Eerder achtte de Rechtbank Den Haag bewezen dat Van D. ontucht had gepleegd met drie van zijn leerlingen – destijds tussen de 4 en de 8 jaren oud – en dat hij kinderpornografisch materiaal in zijn bezit had gehad.² De rechtbank veroordeelde de hardnekkig ontkennende verdachte tot een gevangenisstraf en een beroepsverbod. Tegen het vonnis werd beroep ingesteld door de verdachte. Maar op die 27ste februari kwam het Hof Den Haag in essentie tot een vergelijkbare bewezenverklaring en strafmaat. De bewezenverklaring stoelde voor een belangrijk deel, maar zeker niet uitsluitend, op wat de kinderen hadden verteld tijdens de studioverhoren. Deze verhoren waren door gecertificeerde zedenrechercheurs uitgevoerd. In zijn strafmotivering overwoog het hof als volgt:

'Kwalijk is dat het misbruik daarmee plaatsvond in een omgeving die voor de slachtoffers juist veilig had moeten zijn. De verdachte heeft met zijn handelen ernstig misbruik gemaakt van de afhankelijkheidsrelatie die bestond tussen hem als docent en de nog jonge, kwetsbare en aan zijn zorg, opleiding en waakzaamheid toevertrouwde meisjes. Hij heeft het vertrouwen dat de meisjes, en ook hun ouders, in hem hadden gesteld op grove wijze beschaamd.'

De 27ste februari 2023 was evenmin een beste dag voor de vaderlandse rechtspsychologie. In de zaak tegen Van D. traden vier psychologen op als deskundigen, althans zij waagden een poging in die richting. Allereerst was daar de emeritus hoogleraar rechtspsychologie Peter van Koppen. Hij liet zich op verzoek van de raadsman van Van D. uit over de kwaliteit van de studioverhoren. Kort gezegd was zijn conclusie dat die studioverhoren behoorlijk wat mankementen vertoonden en dat er daarom serieuze vraagtekens waren te plaatsen bij de belastende verklaringen van de kinderen over Van D.³ Dan was er de aan de Leidse universiteit verbonden psycholoog dr. Fenna Poletiek. Tijdens de behandeling van de zaak in eerste aanleg rapporteerde zij op verzoek van de rechter-commissaris over de kwaliteit van de studioverhoren. Deze deskundige kwam tot de slotsom dat die kwaliteit acceptabel was en dat er daarom weinig reden bestond om te twifelen aan wat de kinderen hadden verteld over Van D. In hoger beroep becommentarieerde Van Koppen het rapport van Poletiek en vice versa. Die vervolgstap deed de meningsverschillen tussen beide deskundigen niet verdwijnen, wat ook duidelijk werd toen zij daarover ter zitting werden gehoord. Ten derde werd door de verdediging in hoger beroep een rapport ingebracht van de Maastrichtse hoogleraren Henry Otgaar en Corine de Ruiter. Beide deskundigen hadden naar de in deze zaak uitgebrachte rapporten van Van Koppen en Poletiek gekeken en vastgesteld dat de rapporten van de eerste beter waren dan die van de tweede. Het verzoek van de raadsman om deze deskundigen ter zitting te horen, werd door het hof afgewezen.

* Prof. dr. H.L.G.J. Merckelbach is als hoogleraar rechtspsychologie verbonden aan de Universiteit Maastricht en tevens redacteur van dit blad. Hij dankt mr. G.C. Haverkate, mr. D. Aben, mr. dr. J. van Mulbregt en dr. S. Roza voor hun commentaar op een eerdere versie van dit stuk. Eventuele onjuistheden komen geheel voor rekening van de auteur.

1. ECLI:NL:GHDHA:2023:297.

2. ECLI:NL:RBDHA:2020:12227.

3. De zaak in eerste aanleg kent overigens nog een interessante afzwaai: de raadsman diende bij de rechtbank een bezwaarschrift in dat ertoe strekte om niet de door de rechter-commissaris (R-C) aangestelde Poletiek, maar Van Koppen als deskundige te benoemen. Het bezwaar werd door de raadkamer ongegrond geacht en wel met een overweging die de rechtbank in de inhoudsindicatie als volgt samenvat: 'Nu de objectiviteit van de aanbevolen persoon als deskundige niet was gewaarborgd, heeft de R-C in het belang van het onderzoek van de voordracht kunnen afwijken.' De voorkeur van de rechter-commissaris voor Poletiek reconstrueert de raadkamer aldus: 'In de beschikking van 14 oktober 2020 van de rechter-commissaris staat vermeld dat de officier van justitie heeft voorgesteld dr. G. Wolters als deskundige te benoemen; zij heeft zich verzet tegen de benoeming van prof. Van Koppen. De officier van justitie heeft aangegeven dat zij heel transparant is geweest over haar contact met Wolters, in tegenstelling tot de raadsman over zijn contact met Van Koppen, behalve dat zij kennelijk hebben gesproken over de deskundigheid van Wolters, hetgeen in haar optiek geen juiste gang van zaken is. Gelet daarop is een onafhankelijke, door de rechtbank voorgestelde deskundige dan de juiste weg. De rechter-commissaris heeft vervolgens geoordeeld dat het geïndiceerd is om een deskundige te benoemen. De rechter-commissaris overweegt hierna dat de volgende vraag is welke deskundige benoemd moet worden: de verdediging en de officier van justitie verschillen daarover van mening. Gelet daarop is de rechter-commissaris van oordeel dat de door hem zelf voorgestelde deskundige (Poletiek) dient te worden benoemd. Zij heeft als deskundige op het gevraagde gebied ook een goede reputatie en, zij het minder van belang, declareert, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Van Koppen, op basis van het Besluit tarieven in strafzaken, aldus de rechter-commissaris.' Rb. Den Haag 16 november 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:11633.

Mogelijk speelde bij deze afwijzing een rol dat Otgaar en De Ruiter in hun rapport opmerkten dat zij geen kennis hadden genomen van het dossier.⁴

Tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep werd uitgebreid stilgestaan bij de vraag welk gewicht moest worden toegekend aan de elkaar tegensprekende conclusies van de deskundigen. Van de kant van de verdediging werd in dat verband benadrukt dat er problemen waren met de herregistratie van Poletiek bij het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD). Over dat zijpad kom ik hieronder nog te spreken. De passage die het hof in zijn arrest wijdt aan de onverenigbare opinies van de rechtspsychologische deskundigen is in elk geval goed navoelbaar. Het hof:

‘Nu de deskundigen in hun rapporten tot conclusies komen die haaks op elkaar staan, de rechtbank in eerste aanleg heeft overwogen dat de objectiviteit van dr. Van Koppen niet gewaarborgd was en de verdediging heeft betoogd dat de rapporten van dr. Poletiek onder meer vanwege de lopende procedure bij het NRGD niet bruikbaar zijn, zal het hof geen van de deskundigenrapporten gebruiken bij de beoordeling van de studioverhoren van [slachtoffer 1], [slachtoffer 2] en [slachtoffer 3]. Ook bij de beoordeling van de overige bewijsmiddelen in het dossier zal het hof geen gebruik maken van deze rapporten. Gelet op de samenstelling van het dossier en gelet op het aanvullend onderzoek dat in hoger beroep heeft plaatsgevonden in de vorm van getuigenverhoren door de raadsheer-commissaris, aanvullende proces-verbaal met bijlagen van de politie en de opnames die in de school zijn gemaakt, acht het hof zich voldoende in staat om ook zonder rapporten van deskundigen tot een oordeel te (...) komen over de bruikbaarheid van de verklaringen en de studioverhoren van [slachtoffer 1], [slachtoffer 2] en [slachtoffer 3].’

Meteorologen en beleggingsadviseurs

Het vaak geciteerde artikel van Hillel Einhorn (1974) over de (destijds) middelmatige overeenstemming tussen pathologen als zij in bipten naar kankercellen speuren⁵ was het startpunt voor een nog steeds groeiende literatuur over hoe deskundigheid zich laat vaststellen in de afwezigheid van de *ground truth*. De teneur van deze literatuur is dat aantoonbare consensus tussen

deskundigen, ook wel interbeoordelaarsbetrouwbaarheid of *between-experts reliability* (BER) genoemd, een minimumvereiste is om hen serieus te nemen.⁶ Al roepen experts nog zo hard dat zij een erkend brevet van belangrijkheid hebben verworven: zo lang hun consensus armoedig is, valt er niet te bouwen op hun expertise. In sommige vakgebieden is deze consensus – uit te drukken in een correlatiecoëfficiënt (r) – torenhoog. Tot deze categorie behoren de meteorologen ($r = .95$). Andere vakgebieden scoren minder florissant, zoals de pathologen van Einhorn ($r = .55$). In weer andere deskundigheidsgebieden is de consensus-index dermate beroerd dat dit een sombere schaduw over elke vorm van zelfvoldaanheid zou moeten werpen. Neem beleggingsadviseurs: $r = .32$.⁷

Als experts – of zij die daarvoor willen doorgaan – met elkaar van mening verschillen, dan liggen twee nogal dwingende conclusies voor de hand. In de woorden van James Shanteau, een groot kenner van de literatuur over dit onderwerp: ‘If experts disagree, then someone is wrong – they cannot all be correct. Some (or all) of them must not (be) real experts. Thus, disagreement is a reflection of incompetence. Since lay people do not know which so-called “experts” are correct when there is disagreement, the only safe course of action is to distrust all (or most) of them. Thus, lack of consensus between experts implies that we should be suspicious of their claimed special abilities.’⁸ Zo bezien is de hierboven aangehaalde overweging van het Haagse hof niet alleen goed navoelbaar, maar ook verstandig.

Komt in de beste families voor

Dat rechtspsychologen van mening verschillen als zij dezelfde studioverhoren van jonge kinderen van een waardering proberen te voorzien, is niet iets waar ze zich voor zouden moeten schamen. Onenigheid komt in de beste families voor. Ook DNA-experts die zich uitlaten over mengprofielen zijn het regelmatig over sommige (maar niet alle) parameters oneens.⁹ Dat geldt evenzeer voor, om nog maar eens iets te noemen, vingerafdrukexperts¹⁰ of vuurwapenexperts.¹¹ En ook zij die zeggen geverseerd te zijn in de forensische analyse van bloedspoorpatronen vertonen nogal eens een opvallend gebrek aan consensus.¹² Het bracht Itiel Dror, een tamelijk actieve wetenschapper als het om de betrouw-

4. Meer specifiek betekent zulks dat beide hoogleraren de studioverhoren niet hadden bestudeerd.

5. H.J. Einhorn, ‘Expert judgment: Some necessary conditions and an example’, *Journal of Applied Psychology* 1974, 59(5), p. 562-571.

6. Bijvoorbeeld: J. Shanteau, ‘Why task domains (still) matter for understanding expertise’, *Journal of Applied Research in Memory and Cognition* 2015, 4(3), p. 169-175; R.P. Thomas & A. Lawrence, ‘Assessment of expert performance compared across professional domains’, *Journal of Applied Research in Memory and Cognition* 2018, 7(2), p. 167-176; M. Lidén & I.E. Dror, ‘Expert reliability in legal proceedings: Eeny, Meeny, Miny, Moe, with which expert should we go?’, *Science & Justice* 2021, 61(1), p. 37-46.

7. Zie tabel 2 in Thomas & Lawrence 2018, p. 169.

8. Shanteau 2015, p. 170.

9. P.A. Barrio e.a., ‘GHEP-ISFG collaborative exercise on mixture profiles (GHEP-MIX06). Reporting conclusions: Results and evaluation’, *Forensic Science International: Genetics* 2018, 35, p. 156-163.

10. I.E. Dror e.a., ‘Cognitive issues in fingerprint analysis: Inter-and intra-expert consistency and the effect of a “target” comparison’, *Forensic Science International* 2011, 208(1-3), p. 10-17.

11. K.L. Monson, E.D. Smith & E.M. Peters, ‘Repeatability and reproducibility of comparison decisions by firearms examiners’, *Journal of Forensic Sciences* 2023, 68(5), p. 1721-1740.

12. R.A. Hicklin e.a., ‘Accuracy and reproducibility of conclusions by forensic bloodstain pattern analysts’, *Forensic Science International* 2021, 325, 110856. Verschil van mening tussen bloedspoorpatroondeskundigen speelt ook een prominente rol in de zaak die wel bekend is geworden als de ‘Rosmalense flatmoord’. Zie in dat verband de vordering tot herziening in die zaak: Concl. A-G D.J.C. Aben 12 oktober 2018, ECLI:NL:PHR:2018:1140.

baarheid van forensische expertise gaat, tot de verzuchting dat ‘the most consistent finding in forensic science is inconsistency.’¹³ Onder inconsistentie verstaat Dror ook nadrukkelijk gebrek aan consensus.

Hoe je consensus tussen experts meet is bij uitstek een onderwerp dat tot de psychologie gerekend kan worden. Des te opmerkelijker mag het heten dat er nauwelijks empirisch onderzoek is gedaan naar de mate van overeenstemming tussen rechtspsychologen als zij studioverhoren van kinderen beoordelen.¹⁴ Zeker, rechtspsychologen hebben zich omstandig uitgelaten over hoe zo’n studioverhoor er idealiter uit moet zien. Over de desiderata die dienaangaande te gelden hebben, zijn ze het roerend eens.¹⁵ Ze hebben eensgezind – en overigens ook pas onlangs – de *standards of excellence* duidelijk gedefinieerd. Maar dat is hier het punt niet. Als – zoals vaak het geval zal zijn – de wijze waarop kinderen worden gehoord in een zedenzaak de *standards of excellence* niet (helemaal) haalt, in welke mate raken rechtspsychologische experts het er dan over eens dat zo’n verhoor materiaal heeft opgeleverd dat i) geheel en al onbruikbaar is; ii) toch duidt op een authentieke verklaring over misbruik; dan wel iii) wijst op een onbetrouwbare verklaring? Dát is de kernvraag.¹⁶

Een van de weinige studies die deze vraag probeerden te beantwoorden is die van Hershkowitz en collega’s (2007).¹⁷ Daarin kregen experts 24 transcripties te lezen van studioverhoren waarbij kinderen werden geïnterviewd volgens het ideale protocol of op een suboptimale manier. De onderzoekers keken (ook) naar de mate van consensus tussen de experts. Die consensus bleek matig voor suboptimaal uitgevoerde interviews, en beter, maar nog steeds verre van perfect in het geval van voorbeeldig uitgevoerde interviews. Klaarblijkelijk stuiten we hier op de harde grenzen van wat rechtspsychologische expertise in zulke zaken vermag.

Dat er op dit terrein – meer precies en technisch geformuleerd: de psychometrie van rechtspsychologische oordelen over studioverhoren – sprake is van forse lacunes in het kennisbestand van rechtspsychologen wordt door gezaghebbende auteurs ook ruiterlijk erkend.¹⁸ Het zou tot bescheidenheid moeten aanzetten.

Hoe het verder ging 1

Namens Van D. werd er cassatie ingesteld tegen het arrest van het Haagse hof van 27 februari 2023. Eén van

de cassatieklachten betrof het feit dat het hof op eigen houtje – ‘zonder zich rekenschap te geven van de rechtspsychologische inzichten daaromtrent’ – de betrouwbaarheid van wat de kinderen tijdens de studioverhoren hadden gemeld was gaan beoordelen. Gelet op het schamele onderzoek dat hierboven de revue passeerde, moet in alle eerlijkheid worden vastgesteld dat die inzichten hun beperkingen kennen. De plaatsvervangend advocaat-generaal bij het parket van de Hoge Raad Van Wees legde de vinger op de zere plek toen hij in zijn conclusie het volgende opmerkte:

‘Daarbij moet bedacht worden dat de vraag naar de betrouwbaarheid van een bewijsmiddel een andere is dan de vraag of de ter verkrijging van het bewijs gevolgde werkwijze (bijvoorbeeld bij het afnemen van een studioverhoor) al dan niet onvolkomenheden heeft vertoond. Kort gezegd: een slecht uitgevoerd studioverhoor kan een waarheidsgetrouwe verklaring opleveren, terwijl een goed uitgevoerd studioverhoor kan resulteren in een verklaring die onwaar is. Om die reden zal de rechter de in een studioverhoor afgelegde verklaring altijd (moeten) bezien in het licht van het overige bewijs.’¹⁹

De advocaat-generaal voegde daaraan toe dat het hof zich wel degelijk iets gelegen had laten liggen aan de rechtspsychologische literatuur: ‘Het hof heeft zijn oordeel dat de verklaringen van de slachtoffers betrouwbaar zijn gemotiveerd en daarbij gelet op i) de wijze waarop de beschuldigingen voor het eerst zijn geuit (“disclosure”), ii) de wijze waarop in de getuigenverhoren vragen zijn gesteld, iii) de mogelijkheid van beïnvloeding van de getuigen, iv) de consistentie van hun verklaringen en v) de opleiding van de verhoorders. Daarbij heeft het hof in zijn oordeel over de betrouwbaarheid een aantal relevante factoren betrokken, waarvan ten minste twee die volgens de steller van het middel corresponderen met inzichten uit de rechtspsychologische literatuur.’

De advocaat-generaal concludeerde tot verwerping van de klachten en de Hoge Raad verwierp het beroep zonder daaraan nog veel woorden vuil te maken.²⁰

Hoe het verder ging 2

De strafzaak tegen Van D. had nog een andere, weinig verheffende uitloper, die zich goeddeels achter de coulissen ontvouwde. Het ging om de herregistratie van

13. I.E. Dror, ‘The most consistent finding in forensic science is inconsistency’, *Journal of Forensic Sciences* 2023, 68(6), p. 1851-1855.

14. S. Herman & T.R. Freitas, ‘Error rates in forensic child sexual abuse evaluations’, *Psychological Injury and Law* 2010, 3(2), p. 133-147.

15. J. Korkman e.a., ‘White paper on forensic child interviewing: research-based recommendations by the European Association of Psychology and Law’, *Psychology, Crime & Law* 2024, p. 1-44.

16. Zie ook het hieronder aangehaalde citaat uit de conclusie van de advocaat-generaal: ‘Daarbij moet bedacht worden etc.’

17. I. Hershkowitz e.a., ‘Improving credibility assessment in child sexual abuse allegations: The role of the NICHD investigative interview protocol’, *Child Abuse & Neglect* 2007, 31(2), p. 99-110.

18. Zie bijvoorbeeld: O. Cirlugea & W.T. O’Donohue, ‘Review of psychometrics of forensic interview protocols with children’, in: W.T. O’Donohue & M. Fanetti (red.), *Forensic interviews regarding child sexual abuse: A guide to evidence-based practice*, Springer 2016, p. 237-255.

19. Concl. plv. A-G M.E. van Wees 9 april 2024, ECLI:NL:PHR:2024:398. Deze opmerking is ook al daarom steekhoudend omdat de geschatte prevalentie van valse aangiftes/verklaringen in dit domein ruim onder de 10% ligt. Zie W. O’Donohue, C. Cummings & B. Willis, ‘The frequency of false allegations of child sexual abuse: A critical review’, *Journal of Child Sexual Abuse* 2018, 27(5), p. 459-475.

20. HR 18 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:902.

de eerder door de rechter-commissaris als deskundige aangestelde dr. Fenna Poletiek bij het NRGD. Die herregistratie-procedure liep ongeveer terzelfdertijd als de behandeling van de zaak tegen Van D. in hoger beroep. Bij de herregistratie ontstonden vreemd genoeg problemen. Vreemd genoeg, omdat Poletiek haar sporen als wetenschapper en getuige-deskundige heeft verdiend. Ze is niet de minste in haar vak. Het is waar dat Poletiek het niet altijd eens is met vakgenoten als Otgaar, De Ruiter en Horselenberg als het gaat om hoe studioverhoren van kinderen beoordeeld moeten worden. Met haar collega, de Leidse psycholoog dr. Gezinus Wolters, heeft zij haar kanttekeningen in een artikel in dit blad met argumenten omkleed.²¹

Rechtspsychologen gingen ons dapper voor in de strijd tegen *biases* en zij lieten geen gelegenheid voorbijgaan om het belang van dissidenten en tegenspraak als remedie tegen tunnelvisie krachtig aan te bevelen. In eigen kring hebben ze nu dus zo'n dissident en je zou verwachten dat zij met alle egards wordt behandeld en ja, hartelijk wordt aangemoedigd in haar tegenspraak. Maar zo liep het dus niet bij de herregistratie van Poletiek bij het NRGD. Naar verluidt werd ze daar door een lid van de toetsingscommissie, dr. Horselenberg, kritisch aan de tand gevoeld over, jawel, haar rapport in de zaak tegen Van D. Dat is in zoverre bijzonder omdat Horselenberg meeleezer was van een van de rapporten van Van Koppen in die zaak. Vervolgens werd het verzoek tot herregistratie van Poletiek afgewezen, iets waartegen zij op 23 juli 2022 bezwaar aantekende.

Ofschoon zo'n herregistratieprocedure met discretie omgeven dient te zijn, kreeg de raadsman van Van D., om redenen die mij niet duidelijk zijn geworden, lucht van de problemen. Hij maakte er een prominent punt van tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep. Ook de pers besteedde uitgebreid aandacht aan de op handen zijnde schrapping van Poletiek uit het tableau van het NRGD.²² Het is merkwaardig dat de raadsman van Van D. zo hechtte aan die inschrijving bij het NRGD. De door hemzelf aangeworven deskundigen Otgaar en De Ruiter waren immers evenmin ingeschreven in dat register.

Hoe het verder ging 3

Dus Poletiek tekende in de zomer van 2022 bezwaar aan tegen de werkwijze van de toetsingsadviescommissie en voor een deel vond zij wel gehoor bij de NRGD. Daarom nam vervolgens een bezwaaradviescommissie van de NRGD de kwestie ter hand. En andermaal was een lid van de commissie als meeleezer betrokken bij een door Van Koppen in de zaak van Van D. uitgebracht rapport. Dat lid verschoonde zich niet. En ook deze commissie

adviseerde om de aanvraag van Poletiek tot herregistratie af te wijzen, een advies dat de NRGD overnam. Poletiek stelde beroep in bij de bestuursrechter, die op 31 maart 2025 uitspraak deed.²³ De rechter gaf Poletiek in alle opzichten gelijk en deelde aan de NRGD een flinke oorvijs uit vanwege de terugkerende onzorgvuldigheid waarmee deze instantie haar herregistratie-aanvraag heeft behandeld. Het besluit om Poletiek te schrappen is, zo oordeelde de rechter, 'in strijd (...) met het zorgvuldigheidsbeginsel uit artikel 3:2 van de Awb.' Dat is een streng oordeel, waaruit de leiding (College) van het NRGD ongetwijfeld lessen wil trekken.

Reprise

De 27ste februari 2023 was een beroerde dag voor de vaderlandse rechtspsychologie. Het was de dag dat die discipline vastliep op de treurige zandbanken van haar onvolwassenheid. Had het anders kunnen lopen? Jawel. Drie overwegingen zijn in dat verband van belang. Om te beginnen moeten rechtspsychologen met de billen bloot en erkennen dat hun graad van overeenstemming te wensen overlaat als het om de waardering van studioverhoren van kinderen gaat. Het probleem van matige overeenstemming los je niet op door dissidenten uit een register te bonjournen, maar door consensusbijeenkomsten te beleggen. Vanuit een welbegrepen idee van *academic leadership* hadden de hoogleraren in het gezelschap dat al jaren geleden moeten doen. Wat dat betreft kunnen zij nog wat leren van de medici en de neuropsychologen, die zulke consensusbijeenkomsten heel regelmatig beleggen als er over belangrijke kwesties verschil van inzicht bestaat.

Ten tweede is de weg naar consensus geplaveid met empirisch onderzoek. Het is één ding – en relatief makkelijk – om de desiderata voor het ideale studioverhoor op papier te zetten en dan te concluderen dat die zelden in de praktijk in de volle omvang worden gehaald. Het is nog iets heel anders – en stukken belangrijker – om uit te zoeken hoe hoog het percentage mankementen en tekortkomingen tijdens een studioverhoor mag oplopen totdat met een redelijke mate van waarschijnlijkheid kan worden gezegd dat zo'n verhoor onbruikbaar materiaal heeft opgeleverd. De techniek om zulke mankementen en tekortkomingen in maat en getal uit te drukken is er.²⁴ Inspirerende voorbeelden van hoe rechtspsychologen naar dit type *dose-response*-problemen parametrisch onderzoek – want dat is nodig – kunnen opzetten, bestaan eveneens.²⁵ Inzichten uit empirisch onderzoek zijn hard nodig als rechtspsychologen de nobele taak van gerechtelijk deskundigen op zich willen nemen; dat is van een andere orde dan het creëren van een intellectuele monocultuur via een register.

21. G. Wolters & F. Poletiek, 'Het verhoren van kinderen in strafzaken: Een kritische beschouwing van Otgaar e.a.', *EeR* 2019, afl. 6, p. 203-208. Zie voor een reactie hierop: H. Otgaar, C. de Ruiter, R. Horselenberg & K. Geijssen, 'De kwaliteit van het kindinterview door Nederlandse studioverhoorders blijft twijfelachtig: een reactie op Wolters en Poletiek', *EeR* 2022, afl. 6, p. 209-212.
22. Bijvoorbeeld: S. Belleman, 'Basisschoolleraar veroordeeld voor ontucht met meisjes mede door rapport geschrapte psycholoog', *De Telegraaf*, 10 februari 2023.
23. Rb. Noord-Holland 31 maart 2025, ECLI:NL:RBNHO:2025:3989.
24. O. Dodier & V. Denault, 'The Griffiths Question Map: A forensic tool for expert witnesses' assessments of witnesses and victims' statements', *Journal of Forensic Sciences* 2018, 63(1), p. 266-274.
25. W.A. Wagenaar & J.H. Van Der Schrier, 'Face recognition as a function of distance and illumination: A practical tool for use in the courtroom', *Psychology, Crime and Law* 1996, 2(4), p. 321-332. Zie vooral tabel 2.

Ten slotte: het College van het NRGD – toch een door de overheid gefinancierde instantie – zou zich achter de oren moeten krabben. Hoe is het mogelijk dat tijdens de toetsing van een herregistratie bij herhaling de schijn van betrokkenheid en vooringenomenheid niet kon worden tegengegaan?²⁶ Hoe kon het dat de raadsman kennis verwierf van problemen bij een herregistratieprocedure in een fase die zijdens het NRGD en zijn toetsingsad-

viescommissie had moeten kunnen rekenen op prudentie? Dat zijn belangrijke vragen en het College doet er wijs aan om ze aan een evaluatie te onderwerpen om te voorkomen dat zijn toetsingsadviescommissie het odium van 'closed shop' krijgt, iets overigens dat rechtspsychologen in het verleden de rechterlijke macht gretig aanwreven.

26. Als een terzijde merk ik op dat ook anderen zich eerder kritisch uitlieten over het werk van de toetsingsadviescommissie van het NRGD. Zie bijvoorbeeld de omfloerste beschrijving die de Rotterdamse hoogleraar Eric Rassin, ook niet de minste in zijn vak, gaf in dit blad van zijn gesprek met twee toetsers over alternatieve scenario's: E. Rassin, 'Likelihood ratio's in rechtspsychologische rapporten', *EeR* 2019, afl. 5, p. 190.